

Hashpolitik

Alt er ved det gamle

Solen står højt, og en mand spiller på fløjte foran indgangen til Christiania. På vej ned mod Pusherstreet mødes man af en sort mand med en kæmpe joint i munden. Han er godt nok malet på en skurvogn, men graffitten er ikke langt fra virkeligheden. I Pusherstreet er det business as usual

af Andreas Relster

Der er som på Grøntorvet. Sælgerne råber til dig, for at få dig til at købe deres varer. »Haaash, hash - vil du købe noget hash?«, siger to unge mænd, da jeg går forbi. Jeg takker pænt nej tak. Jeg vil hen i boderne for at se på varerne, for jeg råber. Boderne står ikke lige så langt fremme i gaden, som de gjorde engang og indtrykket er ikke så massivt, men de er der. Lidt længere ned ad gaden står en fire-fejv bod, som et supplement til dem, der sælger lidt mere i det skjulte. Udval-

vælger at gå lige forbi dem med hash i lommerne. Det er lidt ligesom, det altid har været.

Jeg vælger en fyr, der ser flink ud, og får en pædagogisk gennemgang af de forskellige typer. Noget er mere for de erfarne, andet er for uerfarne. Jeg bliver hurtigt sat i bås som tilhørende den sidste kategori grundet mine ubehjælpelige spørgsmål.

Da jeg langt fra er den store hashryger, beslutter vi os i fællesskab for, at en færdigrullet joint, der står i et glas længst fremme på disken, vil være en god løsning for mig. En flad halvtredser koster det. Jeg putter den i bukkelommen og takker for handlen. Jeg må endelig komme igen, kan jeg forstå. Før jeg bevæger mig tilbage i EU, ser jeg lidt på boderne, hvor man kan købe diverse rygegrej og tvivisomme Bob Marley-tryk. Der er ikke noget, der rigtigt frister, så jeg bevæger mig mod udgangen. Da politiet har været så flinke at tilkendegive deres tilstedeværelse på Refshalevej, går jeg ud gennem hovedindgangen på Prinsessegade.

Almindeligt indkøb

Det har aldrig været lettere at købe hash

lidt mere i det skjulte. Udvalget er stort og ligger åbent fremme, så man kan se varen an, før man køber. Der er alt fra rød libaneser over sort marok til skunk. Pot er dog udsolgt.

Ingen flossede nerver

Oppe på hjørnet af Refshalevej og Prinsessegade holder der et salatfad med et par betjente i. De står indtil videre og ser folk an. På stort set samme måde ser folk dem an. Det lader ikke til, at betjentene har tænkt sig at gå ind på fristaden. Og indenfor lader det da heller ikke til, at pusshernes nerver er flossede på grund af politiets tilstedeværelse, som man via mobil-samtaler kan forstå, at de er fuldstændig klar over. Pussherne ved - eller tror - åbenbart, at politiet i dag har stillet sig tilfreds med at fange dem, der noget uovervej-

Da jeg langt fra er den store hashryger, beslutter vi os i fællesskab for, at en færdigrullet joint, der står i et glas længst fremme på disken, vil være en god løsning for mig

Almindeligt indkøb

Der bliver stadig spillet fløjte på Christianshavn og alting ånder fred, så man let kan glemme, at man står midt i et marked, der skulle være årsagen til, at folk mere eller mindre tilfældigt skyder hinanden ned i gaderne. Hvis det ikke var fordi, hash var ulovligt i Danmark, kunne man godt få fornemmelsen af, at man havde fortaget et ganske almindeligt indkøb. Eneste forskel skulle måske være, at man rent faktisk var blevet betjent af en, der vidste hvad han solgte, og kunne fortælle om det.

Jeg bevæger mig op mod politiet i Prinsessegade. De ser på mig, og jeg smiler pænt til ordensmagten, der dog ikke gengælder mit smil. De vælger til gengæld, kort tid efter jeg er gået forbi, at sætte efter en ung fyr, der prøver at slippe væk på en cykel. Folk stopper lidt op og kigger med et halvt øje og viser ingen synderlig interesse for, hvad der forgår. Det er tale om en form for hverdag, kan man forstå på den måde, de lidt efter slentrer videre på. Jeg bevæger mig ned mod Christianshavns Torv, da jeg kommer i tanke om falaflerne. Det hører nu engang med, når man er på Christiania. Gad vide om man stadig kan få dem? Og kiksekage... Nå. Det må blive næste gang. Det er der jo nok endnu, ligesom alt det andet...

Immun hashhandel. I 1999 beslaglagde politiet 12,5 tons hash på en formiddag, uden effekt på markedet: 'Det svarer til 25 millioner joints med et halvt gram hash i, eller til at alle i Skandinavien kunne få halvanden joint hver. Prøv at find en anden form for forretning, der kan fortsætte uanfægtet med sådan et tab.' *Ugeavisen, 1999*

Aktion sisyfos. Hashmarkedet holder samfundet for nar, lød en politisk bemærkning i 2001. Nu har regeringen fået ret i deres eget ordvalg. Fem år efter rydningen af Pusherstreet har der aldrig været flere pushere og mere anarki på markedet end nu. Hashen sælges fra lejligheder, ud af bilvinduer og på skoler, og fortjenesten på hashsalg er uændret

af Andreas Rejster

Der er gået fem år siden Pusherstreet blev ryddet i en storstilet politiaktion med 53 anholdte. Dāværende chefpolitiinspektør Kai Vittrup var yderst tilfreds og bekendtgjorde efter aktionen, at nu var hashhandlen endegyldig slut, og den ville aldrig komme igen:

»Uden pushere, intet salg.« som han udlagde det. Det ville ifølge Vittrup blive umuligt for pusherne at overleve.

Fra politisk side var der også begejstring. Pia Kjærsgaard glædede sig således i Jyllands-Posten over, at pusherne 'med søvn i øjnene' var blevet frayristet deres liv i 'sus og dus' med 'rideheste og store biler'.

Senere kommer det dog frem, at politiets interne vurdering var, at hashhandlen blot ville blive flyttet ud i gaderne, og man derved fik skabt nye markeder, hvor kontrollen med hashen ville blive mindre og adgangen til hårde stoffer større, hvilket politidirektør Henne Beck Hansen skrev i en rapport fra 2002.

nene i Kongens Enghave oplevede efter rydningen, at man forsøgte at sælge hash til børn helt ned i otteårsalderen, samt at mange unge, der ikke havde købt hash på Christiania, begyndte at ryge. På Oehlenschlägersgade Skole på Vesterbro oplevede de ligeledes, at hashsalget foregik helt åbenlyst lige ved siden af børnene i en park lige i nærheden af skolen.

Stresspolitik

»Vi stresser dem,« ynder justitsminister Brian Mikkelsen (K) at sige, når han udtaler sig om den senere tids bandeuroligheder. Ligesom multolerance er blevet en politisk målsætning, er det nu også positivt at stresser. En strategi i hashbekæmpelsen, der kan spores tilbage til 2001, og som med rydningen af Pusherstreet for alvor blev tydelig.

Kim Møller, der er forskningsassistent på Center for Rusmiddelforskning, mener således, at der skete et afgørende skift i måden, myndighederne begyndte at praktisere be-

Rigshospitalet og helt åbent ved Vesterport. Og det er ikke længere de gamle pushere, men unge knægte på en 14 år, der ikke har solgt tidligere,« siger Jonas.

Strategien med at stresser brugerne ser dog fem år senere ikke ud til at have haft den store effekt, men har blot skabt nye muligheder for salg i forhold til det eksisterende marked, siger Henrik Rindom, der er overlæge i psykiatri og ansat i Stofrådgivningen.

»Man har skabt et alternativt marked, men ikke nok med det, man har generelt set skabt en langt større tilgængelighed. Man skal bevæge sig meget kortere for at få sin hash,« siger Henrik Rindom.

Han ser derfor det faktum, at politikerne blive ved med at gøre det samme igen og igen, som et udtryk for ønsketænkning. Det er samtidig en meget dyr og menneskelig omkostningsfuld idé, der forsøges udlevet.

»At man bare bliver ved og ved med den samme politik er fortvivlende, når man tænker på, hvor afsindigt mange ressourcer samfundet bruger på det. Det er dér, hvor man må sige, at det er som at tro på julemanden. Det har aldrig været påvist, at det har haft nogen som helst signifikant effekt på misbruget,« siger Henrik Rindom.

Umuligt at påvirke markedet

Politiet vurderede i 2004, at der blev solgt ca. 50 kilo hash om dagen i Pusherstreet, og ifølge Rindom er der ingen grund til at tro, at den mængde er blevet mindre i dag; der er bare flere om at sælge. At markedet er svært - nærmest umuligt - at påvirke, illustrerer han med et eksempel fra 1999, hvor man på en formiddag beslaglagde 12,5 tons hash.

det marked, der er blevet skabt i mellemtiden vil forsvinde, mener Jonas:

»Nej, det består. Man har jo givet nogle nye kræfter muligheden for at komme ind på markedet. De har fået lov at etablere sig i mellemtiden. Så hvor der før var ét marked, er der nu to. Klubberne er som det eneste blevet lukket ned rimelig effektivt, men nu er det så bare i private lejligheder, via brune bude, gadehandel, folk der sælger fra biler og telefonkæder af forskellig art i hele byen,« siger Jonas.

Det bliver bekræftet af Johnny Krüger:

»Det er fint og flot, at der ikke længere er hashklubber. Men vi ser altså langt flere pushere i gaden end tidligere, hvilket de unge også bekræfter, når vi snakker med dem.«

Kalle Birck-Madsen deler den vurdering. Han mener, at så længe man kører en eksklusiv politik over for både hashbrugerne og pusherne, vil markedet fortsætte i en mere og mere kaotisk og uregerlig retning, og salget blive mere og mere spredt. Han mener, at den opfattelse af hash, der ifølge ham ligger bag regeringens politik, er helt afsporet.

»At sige til gruppen fra 14 til 17 år i dag, at hash er det ondeste onde, svarer til at sige til dem, at de skal sove med hænderne over dynen og ikke må onanere. Den førte politik er nogenlunde tidssvarende til 1920'erne. Man er ikke kommet længere, fordi der ligger en ideologisk overbygning, der gør, at man ikke vil se realiteterne i øjnene,« siger Kalle Birck-Madsen.

Han er derfor ikke synderligt overrasket over, at boderne nu er tilbage på Christiania. For den nye linje fra politiet har kun skabt en større polarisering mellem hashrygerne og politiet, der på ingen måde gavner, hvis målet

dele - større - større, hvilket pøntidtektor Hanne Bech Hansen skriver i et notat til Justitsministeriet 11 dage før rydningen d. 16 marts 2004. Og ifølge Peter Ege, der er misbrugseksperter og socialoverlæge i Københavns Kommune, ramte Bech Hansen hovedet på summitet.

»Resultatet er et kaotisk og anarkistisk marked. Og efter lukningen bliver der nu solgt en lang række andre steder i forhold til, da Christiania havde 'monopol'. Handlen bredte sig omgående til stræder, torve og pladser,« siger Peter Ege.

Det mærker man blandt andet i Sydhavnen, hvor Johnny Krüger færdes meget som en del af Natteravnene.

»Det foregår hver dag, de kører hele tiden rundt i biler og sælger ud af vinduerne. Det har aldrig været nemmere, og markedet er helt klart blevet større. Vi ser det meget mere i dag, end vi gjorde tidligere,« siger Johnny Krüger.

Det gælder også for Nørrebro, hvor Kalle Birck-Madsen, der er psykolog og tidligere forstander i det socialpsykologiske værested Gaderummet på Nørrebro, siden rydningsplanerne har prøvet at råbe politikerne op. Han har set langt mere hash, en mere voldelig adfærd og en større sammenblanding af hash og hårde stoffer efter rydningen af Pusherstreet.

Men det er ikke kun rydningen, der har optrappet den spændte situation. For ham at se handler det også om den nultolerancepolitik, der blevet kørt i forbindelse med og efter rydningen, hvor politiets indsats skiftede fokus fra at prøve at ramme pusherne til at gå efter brugerne.

»Der er blevet flere, der ryger, og fordi det bliver kriminaliseret i den udstrækning, er det utroligt svært at komme ind til de her misbrugere og sætte en fornuftig behandling i gang. Nultolerancen har skabt utrolig mange problemer for os som behandlere,« siger Kalle Birck-Madsen.

Også Vesterbro er hårdt ramt. Pernille Christensen, der er talsperson for Natterav-

ne, begyndte at praktisere bekæmpelsen af hash på omkring tidspunktet for rydningen af Pusherstreet.

»Man ændrede strategi, og hvor den tidligere lempelige politik håbede på at afbøde de negative konsekvenser ved hashbrug for den enkelte, prioriterede man fra politisk side nu et mere overordnet samfundshensyn ud fra en kollektivistisk kriminalitetsideologi,« siger Kim Møller.

Det fik Jonas, der er daglig hashryger, at mærke på egen krop efter rydningen af Pusherstreet.

»Det blev mere stressende, fordi politiet før havde lavet nålestiksoperationer og var gået efter pusherne og deres lagre, men nu gik de efter brugerne,« siger Jonas.

Efterfølgende spredte hashsalget sig til diverse hashklubber, men dem fik politiet udryddet ganske effektivt, så der nu ifølge Jonas kun er nogle ganske få tilbage. Det har dog ikke betydet at hashen er forsvundet, tværtimod.

»Der er lynhurtigt dukket en masse nye markeder frem i hele byen, som man ikke har set før. Det er helt åbenlyst og meget mere aggressivt og massivt, end det nogensinde har været før. Det har aldrig været lettere at købe hash,« siger Jonas.

Det er blandt andet via 'De brune bude', der fungerer på samme måde som et pizzabud, som man ringer efter, når man skal bruge noget. Desuden er der ifølge Jonas kommet et øget lejlighedsalg, hvor folk sælger direkte fra deres lejlighed - og så er der generelt rigtig mange pushere på gaden.

»Efter rydningen af Pusherstreet, står de pludselig alle mulige steder, de ikke har været før, som f.eks. nede ved

dag besøgt på 12,5 tons hash. »Det påvirkede ikke priserne. Det svarer til 25 millioner joints med et halvt gram hash i, eller til at alle i Skandinavien kunne få halvanden joint hver. Prøv at find en anden form for forretning, der kan fortsætte uanfægtet med sådan et tab,« siger Henrik Rindom.

Fortjenesten er på mange 100 procent for pusherne, der ifølge Rindom køber til en pris pr. gram på en 6-7 kroner og sælger det videre for en 80-90 kroner grammet - 'sort' vel at mærke.

Der er selvfølgelig en del led i processen fra f.eks. Marokko til Christiania, der skal have en del af kagen, men det er ifølge Rindom stadig en af de bedste forretninger, man kan opdrive, når man samlet set sælger 50 kilo om dagen - også modregnet eventuelle tab og anholdelser.

Ege er enig: der er rigeligt med hash til at mætte efterspørgslen, hvilket ifølge Ege viser, at markedet ikke er blevet synderligt svækket. Jonas har da heller ikke oplevet, at

hash er blevet dyrere, snarere det modsatte. For i tiden efter rydningen var der mange nye pushere, der så chancen for at komme ind på markedet, hvilket ifølge Jonas fik dem til at 'dumpe' priserne. Nu er det forrige prisniveau ifølge Jonas så blevet genetableret.

Pusherstreet genopstået

Inden for det sidste hele til halve år, er der ifølge Jonas sket en ny udvikling, der igen har ændret situationen.

»Omkring det tidspunkt, hvor Ungdomshuset blev ryddet, forsvandt politiet fra Staden, og så blev alting lettere og man begyndte at bygge boderne op igen på Christiania,« siger Jonas.

Det betyder dog ikke, at

pointet, der på ingen måde gavnet, hvis målet er at få de unge ud af problemer. Den hårde linje har tværtimod gjort det lettere for de unge at falde i.

»Når du som weekendryger først har haft en finger oppe i røven en eller to gange ved en kropsvisitation, så sætter det sig på en eller anden måde indeni. Det skaber en fornemmelse af at blive dømt, selvom man ser sig selv som uskyldig. Det har skabt en reaktion og et fjendebillede omkring politiet hos mange unge. Flere er kommet galt afsted,« siger Kalle Birck-Madsen.

Politiets ser dog stadig rydningen som en succes, og henviser til, at den store turisme, der var til København for at købe hash, er blevet bremset. Informationschef ved Københavns Politi Flemming Steen Munch, påpeger, at man stod med Nordeuropas største hashmarked, hvor man bare kunne tag for sig, men i dag skal man ud og 'lcde efter skiddet' (hashen, red.).

- Jeg har lige været på Christiania, og der stod boder fremme med åben hashhandel?

»Det ved vi godt, der gør. Der bliver også handlet på Israels Plads og forskellige andre steder. Det ved vi godt. Og i det omfang, det er muligt, kommer vi efter dem.«

- Men er det ikke blevet sværere med den måde, det bliver solgt på nu?

»Vi vidste jo godt, det ville blive overtaget, det er ingen hemmelighed.«

- Men er det blevet sværere at bekæmpe?

»Det er klart, at jo mere spredt det er, jo flere steder skal vi være. Men vi har jo ikke den åbenlyse handel længere på Christiania.«

- Det er jo ikke noget problem at købe hash derude?

»Nej, nej. Det er rigtigt.«

- Har man så udryddet hashen?

»Det var der jo ikke nogen, der troede på...« siger Flemming Steen Munch.

anre@information.dk

Jonas er et opdigtet navn. Hans rigtige identitet er redaktionen bekendt

At man bare bliver ved og ved med den samme politik er fortvivlende, når man tænker på, hvor afsindigt mange ressourcer samfundet bruger på det. Det er dér, hvor man må sige, at det er som at tro på julemanden Henrik Rindom, overlæge i psykiatri